
Samen beoefenen

Kusen door Roland Yuno Rech - Ales, september 2008

Door deze *sesshin* te komen doen hebben wij allemaal, min of meer bewust, gehoor gegeven aan de aspiratie om de diepste dimensie van ons leven te realiseren. Men noemt dit : de geest van ontwaken, de Boeddha geest die zich op weg begeeft, die begint te werken. Eerst door bewust te worden van een zekere malaise, van een onbevredigdheid in ons leven : dat wat Shakyamuni *dukkha* noemde, de eerste Edele Waarheid, het feit dat iets niet goed gaat in dit leven.

Het feit van dit min of meer bewust op te merken zet er ons toe aan om de Weg te komen beoefenen. Zodra men de dojo binnenkomt, brengt men de handen samen in *gassho*, buigt men voor Boeddha. En vanaf dat ogenblik ontstaat er onmiddellijk een connexie, een relatie met Boeddha. Allereerst is het onze eigen Boeddha natuur die ons er toe aanzet om te komen, alsof deze verlangde zich te actualiseren, te verwerkelijken. Maar door te komen en te beoefenen verbinden wij ons ook met Boeddha en met de lijn van alle Boeddha's en patriarchen die de Weg geactualiseerd hebben in het verleden. Ze worden gesymboliseerd door de Boeddha op het altaar. Dit betekent dat men niet alleen beoefent. Men is alleen, maar men is tegelijk ook helemaal te samen. Samen in de dojo en samen met heel de gemeenschap van zij die deze Weg in het verleden gevolgd en doorgegeven hebben.

Al de rituelen van zen doen uiteindelijk niets anders dan dit te celebreren : deze band, deze verbondenheid. Tegelijk allemaal samen hier en nu in deze dojo, deze verbondenheid in een zelfde beoefening, in de uitdrukking van een zelfde realisatie, en eveneens ook onze dankbaarheid voor hen die in het verleden heel hun leven gewijd hebben aan het doorgeven en die ons zo de kans gegeven hebben om dit nu te realiseren.

Wanneer wij ons concentreren op de beoefening hier en nu, de beoefening van zazen, van *gassho*, van het zingen, van *samu*, wanneer men zich samen ook concentreert in het dagelijkse leven van de *sangha*, dan actualiseert zich in ons deze ervaring van alle Boeddha's uit het verleden. Het doet ons een dimensie in ons leven ontdekken die volledig voorbij de limieten van ons gewone denken is, van ons kleine ego : een bestaan in eenheid met alle wezens. Dit is eigenlijk de betekenis van : " Alle wezens zijn de Boeddha natuur. "

Alle wezens zijn dit bestaan te samen. Elk in zijn eigen positie, verschillend van die van de andere, maar tegelijker tijd ook diep te samen, verbonden, dezelfde onderlinge afhankelijkheid delend, dezelfde solidariteit. Op die manier is een *sesshin* doen dit zowel enerzijds actualiseren, realiseren, verdiepen, en het anderzijds dankbaar celebreren, deze gave van de transmissie die ons geschonken werd ontvangen, en op onze beurt diegenen worden die dit mogen doorgeven aan de anderen in het delen van onze gezamenlijke beoefening. Zo is de waarachtige *bodaishin*, de ware geest van ontwaken, niet alleen de aspiratie om de diepste dimensie van het bestaan te realiseren en van er in te ontwaken, maar is *bodaishin* ook fundamenteel de gelofte doen om alle gevoelige wezens te helpen om dit ontwaken, deze bevrijding te realiseren.

Men zegt dan vaak dat de geest van ontwaken, de geest van de *bodhisattva* betekent dat men de gelofte doet de anderen naar de andere oever te helpen over brengen, de oever van het

nirvana, van de anderen voor zichzelf te laten voorgaan. Deze notie van 'voor zichzelf' heeft te maken met de oorsprong van het boeddhisme, in een tijd waarin het doel van de beoefening was om definitief uit het samsara te stappen om in het nirvana toe te treden, het finale uitdoven. In dat geval is er uiteraard een 'voor en een 'na', en is er nadien helemaal niemand meer om wie dan ook te helpen. Dit is wat tegenstrijdig met de geest van mededogen van een bodhisattva, van een boeddha ...

Het is net dit ideaal van finaal verdwijnen in het nirvana dat volledig in vraag gesteld is met het boeddhisme van het grote voertuig, de Mahayana, en onder meer door de Lotus sutra. Wat vooraan komt te staan is de niet-scheiding tussen het nirvana als einde van alle oorzaken van het lijden, dit wil fundamenteel zeggen de hebzucht, haat en onwetendheid, en het samsara, de wereld van de fenomenen met zijn stoet van illusies en van gehechtheden. Het is juist door het niet scheiden van deze twee werelden maar door ze te beschouwen als de voorkant en de achterkant van een zelfde realiteit, dat een bodhisattva zijn beoefening verder zet in het samsara.

Omdat een bodhisattva zich juist niet gescheiden voelt van alle wezens laat hij elk spoor van egoïsme los en realiseert hij het hoogste Ontwaken : hier en nu, op het ogenblik zelf waarop hij de geloften uitspreekt en vernieuwt om alle wezens ter hulp te komen. Hij leeft dus in harmonie daarmee. Dan is er geen notie meer van voor en na, van de anderen 'voor' zichzelf te laten gaan. De anderen en zichzelf zijn niet meer gescheiden. Voor en na zijn niet meer gescheiden. Het levend nirvana realiseert zich in elk ogenblik van beoefening met de anderen, zonder scheiding.

Dit levend nirvana, dit Ontwaken, is niet iets zoals een object van verlangen, zoals een pakje snoepgoed, vastgebonden aan een feestpaal, dat men tot elke prijs met veel inspanningen zou moeten bereiken. Het is eerder onze manier van functioneren hier en nu in harmonie met zazen, in harmonie met de Weg, wat wil zeggen met het los laten van al onze egoïstische neigingen en in het blijmoedig delen van deze ervaring met de anderen.

Dit is wat ik u aan elk van u toewens van het te blijven ervaren, beoefenen, en doorgeven. Want de sesshin stopt niet op een gegeven tijdstip, op het ogenblik dat wij van elkaar afscheid zullen nemen. Ons hele leven wordt sesshin in de intimiteit van de Weg.